

Författare: Bo Cederholm

Marinsamverkan i FV 1975-1987

2006-04-10

Vid F 11 i Nyköping var en sjöofficer placerad som marinsamverkansofficer (Svoff M), främst för att underlätta kontakterna mellan flottan och flyget vid olika gemensamma övningar, alltifrån enskilda enheters till de stora taktiska övningar, då hela Kustflottan deltog.

I maj 1975 togs riksdagsbeslut att F 11 och F 12 (Kalmar) skall läggas ner. Flottiljernas verksamheter avvecklades successivt och upphörde helt den 30 juni 1980.

Det beslöts också att funktionen med samverkansofficerare ur armén och marinen skulle finnas kvar i någon form, vilken var dock oklart. Som möjliga placeringar nämndes flygstaben i Stockholm, Första flygeskaderns stab (E 1) i Göteborg eller någon av de flygflottiljer som i framtiden skulle ha en spaningsdivision S 37 Viggen bland sina förband, nämligen F 13 (Norrköping), F 17 (Kallinge/Ronneby) eller F21 (Luleå).

Hösten 1978 organiserades en Spanings- och Underrättelseenhet vid E 1 stab med placering på F 11 till F 11 stängning, därefter på F 13 av utrymmesskäl. I Göteborg fanns inte utrymme.

I denna enhet ingick samverkansofficerarna.

Under 1970-talets senare hälft genomgick spaningsflyget en total förändring, såväl organisatoriskt som utrustningsmässigt.

F 11 hade fyra flygande spaningsdivisioner, två med S 32 Lansen (radar & kameror) och två med S 35 Draken (endast kameror). F 21 hade en spaningsdivision med S 35 Draken (samt två jaktdivisioner J 35).

Dessa spaningsflygplan ersattes med S 37 Viggen och två nya spaningsdivisioner organiserades, en på F 17 och en på F 13. F 21 ombeväpnade också till S 37.

Varje fredsdivision organiserade två krigsdivisioner och sålunda innebar övergången till S 37 och F 11 nedläggning att tio spaningsflygdivisioner ersattes av sex st i krigsorganisationen.

S 37 bestod av två versioner, SF (Foto) och SH (Havsövervakning). Eftersom SH var utrustad med radar var det uteslutande den versionen som användes vid samövning med flottan.

Noggrannheten i lägesbestämning av radareko ökade väsentligt med S 37-systemet, trots att flygplanet var ensigt. Rapportering av eko skedde i luften till SAVAK (Spanings- och attackövervakare).

Örlogsbas (ÖrLB) och ytattack hade medhörning. ÖrLB återutsände omedelbart rapporterna till ubåtarna.

I och med övergången från lokal nivå (F 11) till högre regional nivå (E 1) förändrades karaktären av tjänsten som samverkansofficer avsevärt. Det innebar planläggning med varje militärområden och Kustflottan om kommande års övningar där spaningsflyg skulle delta och preliminärplan för året därpå. Slutligen fastställdes deltagande flygförband vid sammanträde med flygstaben. Efterhand kom attackflygförbanden också helt in i denna planläggning.

Taktisk utveckling mellan marina system och attack- och spaningsflygsystem skedde kontinuerligt vid taktiska träffar och diskussioner mellan Kustflottan och E 1. Under övningar fanns marinsamverkansofficeren i attack- och spaningsavdelningarna i sektorstaberna. Krigsorganisatoriskt var han placerad vid underrättelse- och samverkansavdelningen vid E 1.

E 1 ledde krigsorganisatoriskt från 1980-talets senare hälft till sin nedläggning allt flyg i Sverige utom jaktflyget, dvs. attack-, spanings-, transport- och signalspaningsflyg.

En övning som kom till under den här tiden var den då s.k. Focus, då alla flygslag och alla stridsfartygstyper utom minsvepare samt arméns luftvärn kunde övas.

Bo Cederholm
Svoff M/E 1 1975-87